

Hjemmet har en sentral plass i folks liv i Norge. Kanskje mer enn i andre land, i hvert fall er det få som bruker mer tid og penger på boligen sin enn befolkningen i Norge.

Hjem og bolig står derfor sentralt i friluftsmuseenes formidling av liv og levekår i Norge, men til nå er det først og fremst de mindre boligene som har vært representert i friluftsmuseene.

Først i 1999 kunne Norsk Folkemuseum se drømmen om å gjenreise en leiegård på museet bli virkelighet. Til da hadde museets friluftsmuseum vært dominert av det førindustrielle samfunnets bygge- og boskikk, også museets byavdeling. Industrialismens byggevirksomhet var fraværende. På slutten av 1800-tallet økte befolkningsveksten i byene, og i Kristiania spesielt. For å møte boligetterterspørselen ble et stort antall leiegårder i mur oppført, byen endret karakter, og byens befolkning fikk nye boformer. Småhusene vek for store murgårder.

Ikke minst museets daværende bygningsantikvar, førstekonservator Lars Roede, var opptatt av å synliggjøre denne siden av samfunnsutviklingen på museet. I mange år lette derfor museet med Roede i spissen etter en passende murgård. Drømmen var en hjørnegård på tre eller fire etasjer.

EN GOD IDE KAN REALISERES NÅR DRØMMEN DELES AV ANDRE!

Takket være OBOS fikk Folkemuseet leiegården vi drømte om, og et godt samarbeid startet. Prosjektet vokste, og utviklet seg raskt fra flytting og gjenoppføring av leiegården til også å omfatte innredning av bygningen, slik at Wessels gate 15 ti år senere sto ferdig innredet. Leiligheter og utstillinger viser hvordan folk fra ulike sosiale lag og til ulike tider har formet sin bolig og sitt hjem. Og museets Gamleby har fått en murgård med fortau, portrom og bakgård som rommer mer enn hundre års bolighistorie og formidler ulike måter å bo på.

En visjon, en plan, vide økonomiske rammer, godt samarbeid og ledelse har gjort dette til et utviklingsprosjekt der nye og ulike metoder for å stille ut og formidle hjem og boformer på er blitt prøvd ut. Utstillingene som vises i Wessels gate 15 bygger på mange års forskning ved museet, senest prosjektet Menneske og bomiljø der flere av museets konservatorer deltok. Dette prosjektet ga rom for faglig fordypelse, og dannet grunnlaget for å ta fatt på utviklingen av Wessels gate 15.

Mange av museets fagfolk har vært tilknyttet prosjektet gjennom planlegging, faglige diskusjoner, utprøving og gjennomføring. Slik gården framstår i

dag kan publikum gjennom utstillingene følge tidens og gårdens teknologiske utvikling, gårdens historie og bli kjent med ulike familiehistorier, både mennesker som har levd og konstruerte historier. Publikum kan gå inn og ut av ulike tider og sosiale miljøer og slik forstå bokultur i Oslo gjennom 1900-tallet, hvordan ulike klasser og samfunnsgrupper har innredet og brukt sine boliger, sine hjem. Alt innen murgårdens rammer.

Prosjektet har gitt en mulighet til faglig utvikling museer sjelden opplever, derfor har vi ønsket å dele de erfaringene og diskusjonene som ligger bak det ferdige resultatet med et større publikum. Jeg er derfor glad for at vi kan presentere prosjektet Wessels gate 15 gjennom artiklene i denne utgaven av By og bygd, og vil takke alle som har bidratt i prosjektet og til denne artikkelsamlingen. En spesiell takk går til Morten Bing og Birte Sandvik som har hatt hovedansvar for gjennomføring av prosjektet.

Artiklene som presenteres i By og bygd presenterer arbeidet bak flytting og gjenoppføring, jakten på bygningens og beboernes historie, og drøfter ulike måter å konstruere hjem på museum. Artiklene viser ikke bare prosjektet fra dem som har deltatt og formet hvert enkelt interiør og utstilling. To av bidragsyterne har ikke deltatt i selve prosjektet, men bidrar med sine refleksjoner og kommentarer fra et utenfraperspektiv. Bare gjennom diskusjon og kritisk vurdering kommer vi videre i utviklingen av museene. Som helhet viser både Wessels gate 15 slik gården står på Norsk Folkemuseum i dag, og denne utgaven av By og Bygd, at det er mange måter å bevare og formidle historien på.